

Wit geluid

Peter Vermeersch

ROOD KLOOSTER

Wat doe je als de stad rusteloos is? Ga naar buiten en luister naar haar.

Je loopt bijvoorbeeld langs het fietspad op de Vorstlaan en schermt je af voor het voorbijrazende verkeer. Je hebt je winterjas dichtgeknoopt en een sjaal om je hals geslagen. Groene parkieten krijsen in de kale takken van december.

Je steekt de straat over en loopt langs een kasseistrook naar beneden, voorbij een bord met een plattegrond. Het landschap trekt zich terug in zwart-wit. Je zou een foto kunnen nemen met je gsm.

Je leest het bord.

U bent hier: voorbij Bosphorus Grill en Exotic Sun.

U bent hier: in een vouw van de stad.

Je hebt uitzicht op de vijver nu. Niet ver hier vandaan leunen kroonlijsten tegen de rand van een bos. Wat hier nog open is, is daar ondoordringbaar. Gevallen en bevroren bladeren: vulsel voor holttes. De beatbox is een leven dat dimt in het geritsel.

‘Rood Klooster’, lees je op een bord. Het gebouw is wit. In flarden.

Op de parkeerplaats staan vijf auto’s geordend in een schets van de middeleeuwen. Glimmende carrosserieën. De reflectie van twee zwanen op het zwarte water. Je kent het fenomeen: het verleden spoelt aan in het heden. De man van de groendienst knikt je toe. Een vrouw telefoneert terwijl ze langs de vijver loopt. Ze zegt: ‘Oui. Une tartine. Bien sûr. Fromage blanc.’ Ze kijkt met verbaasde ogen naar een of andere verte.

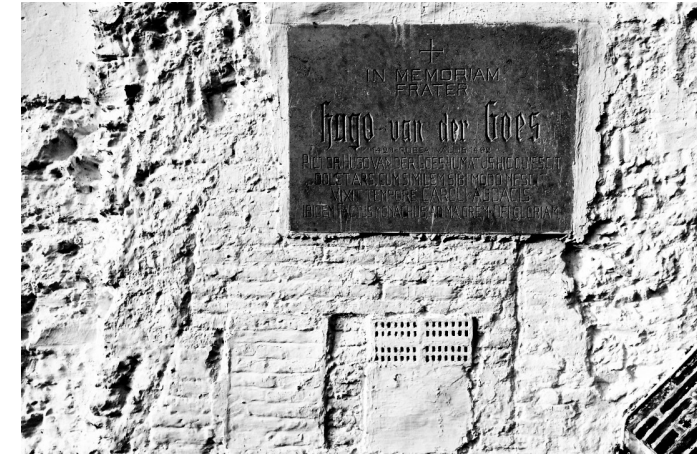
Het hoofdgebouw van de oude priorij is aan restauratie toe. Je komt dichterbij en ziet de dichtgetimmerde ramen. De kalk op de muren is afgesleten. De contouren van een woord zijn nog net leesbaar.

Je doet nu je ogen dicht en ruikt de kou van een weiland met verkeer. In de verte hoor je het suizen van de weg die naar het Vierarmenkruispunt leidt. Je hoort het geluid van iemand die jogt op het grind aan de vijver. Er is ergens een kind dat huult.

Dit is een driehoek in de stad. Je vinger volgt de zijden: de E411, de Tervuursesteenweg en de ring. Het midden, dat ben jij. Dit is de vijftiende eeuw, een landschap op een wandtapijt van pixels.

Na even zoeken vind je de stenen herdenkingsplaat: ingemetseld in een deel van een gerenoveerde muur. Je kent geen braille. De blinde luistert. Je legt je hand op de steen en voelt de letters van de naam van de schilder.

Nu denk je terug aan wat je hebt gelezen. Hoe deze meester van de Gentse schildersgilde hier ooit als lekenbroeder intrad. Hoe zijn novicegezel, Gaspar Ofhuys, in zijn ‘Kronieken van het Rood Klooster’ rapporteerde over de psychoses en depressies die Hugo van der Goes overvielen. Hoe Ofhuys dacht dat God hem wilde louteren.

Je denkt terug aan de Portinari-triptyek—het altaarstuk waarop herders een pasgeboren Christus vereren: het goddelijke kind in het midden van het tafereel. Links vooraan op het doek lag een verloren pantoffel. Helemaal onderaan stonden twee vazen met teder geschilderde bloemen.

Ofhuys beschreef de kwalen van de schilder, de wanhoop van een mens. Wat kon hem verlossen? De monniken lieten hem luisteren naar gezangen. Later zou geschiedkundig onderzoek speculeren: dit was het eerste gedocumenteerde gebruik van muziektherapie in de Lage Landen. Enkele koorjongens zongen voor de meester-schilder die handenwringend op zijn stoel zat.

Je kijkt om je heen. Dit is de eenentwintigste eeuw in een vouw van de stad. De soundtrack van het landschap is het gezang van dat kleine koor—ijl, traag en legato. Misschien weerklinkt af en toe het geluid van een zachte slag op een klok. Er is in elk geval het geruis van de auto’s en het huilen van het kind. Het gelijkmatige geluid van voetstappen op de kiezels aan de vijver. Je eigen ademhaling.

Het is een late middag van een rusteloos jaar. Je luistert naar de stad. Kun je haar zo helpen?